

Datum
2021-04-08Diarienummer
KS-2021/494.804Handläggare
Ester Andréasson
Ester.Andreasson@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Miljöbokslut 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Klimat- och stadsmiljönämndens förslag till miljöbokslut för 2020 godkänns.

Sammanfattning

I februari 2017 beslutade kommunfullmäktige om Miljöprogram 2017–2021. Syftet med miljöprogrammet är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete fram till år 2021. Miljöprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen redovisas i Miljöbarometern som är kommunens webbaserade verktyg samt i ett miljöbokslut.

Miljöbokslutet 2020 redovisar resultat för samtliga mål och mått i miljöprogrammet där uppföljning sker. Uppföljningen visar att 11 mål har mycket god måluppfyllelse, 30 mål har god måluppfyllelse, 11 mål har godtagbar måluppfyllelse, 23 mål har ej godtagbar måluppfyllelse och 14 mål är svårbedömda.

Miljöprogrammets sex temaområden har även bedömts i sin helhet. Områdena Klimat och luft samt Biologisk mångfald och friluftsliv har god måluppfyllelse. Markanvändning och samhällsplanering samt Informera och engagera har godtagbar måluppfyllelse. Områdena Vatten och Gifter i miljön har ej godtagbar måluppfyllelse.

Jämfört med 2019 är det färre mål som har god måluppfyllelse till förmån för fler mål som har fått mycket god måluppfyllelse. Det har även skett en förändring i helhetsbedömning för området Gifter i miljön som i år bedöms som ej godtagbar jämfört med 2019 då området bedömdes som godtagbar. Området har en positiv utveckling, men det går för långsamt varför området nu klassas ner.

Huddinge kommun har fortfarande många mål som inte uppnås. Miljöarbete är en helhet där de olika områdena är lika viktiga och inte går att ställa mot varandra. Förvaltningen ser ändå att särskilt fokus behöver läggas de kommande åren på att uppnå god vattenstatus, uppnå klimatmålen för energianvändning i kommunens byggnader och att minska kommunens utsläpp från tjänsteresor, samt att uppnå

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2021-04-08Diarienummer
KS-2021/494.804

målen relaterade till cirkularitet och ett hållbart resursutnyttjande som återfinns under Gifter i miljön.

En stor utmaning ligger i att även i framtiden bevara natur och biologisk mångfald samtidigt som kommunen växer och står inför stora samhällsbyggnadsprojekt.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att klimat- och stadsmiljönämndens förslag till miljöbokslut för 2020 godkänns.

Beskrivning av ärendet

Bakgrunden till ärendet är att kommunfullmäktige i februari 2017 fattade beslut om Miljöprogram 2017–2021. Syftet med miljöprogrammet är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete fram till år 2021. Detta för att uppnå globala och nationella miljömål samt målen i Hållbart Huddinge 2030. Miljöprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen redovisas i kommunens webbaserade verktyg, Miljöbarometern, och i ett miljöbokslut.

Förvaltningens uppföljning av miljöprogrammet för 2020 visar att 11 mål har mycket god måluppfyllelse, 30 mål har god måluppfyllelse, 11 mål har godtagbar måluppfyllelse, 23 mål har ej godtagbar måluppfyllelse och 14 mål är svårbedömda.

Miljöprogrammets sex temaområden har även bedömts i sin helhet. Områdena Klimat och luft samt Biologisk mångfald och friluftsliv har god måluppfyllelse. Markanvändning och samhällsplanering samt Informera och engagera har godtagbar måluppfyllelse. Områdena Vatten och Gifter i miljön har ej godtagbar måluppfyllelse. En förändring i helhetsbedömning har skett från tidigare år då området Gifter i miljön nu bedöms som ej godtagbar. Området har en positiv utveckling, men det går för långsamt varför området nu klassas ner.

För **temaområdet Klimat och luft** är måluppfyllelsen som helhet God. Tre mål är uppnådda (mål 3, 4 och 15). Sju mål kan uppnås (mål 1, 5, 7, 8, 10, 12, och 16), dessa mål har en målperiod som sträcker sig längre än 2020 och där trenden är positiv. Ett mål har delvis uppnåtts (mål 6). Det är ett mål som har fler än ett mått knyttat till sig och där minst ett mått är uppnått. Mål 11 och 13 är ej uppnått. Dessa mål är kopplade till energianvändning i kommunens lokaler och koldioxidutsläpp från kommunen tjänsteresor. Två mål (mål 2 och 14) är svårbedömda då ingen nya data är tillgänglig och mål 9 följs inte längre upp.

Luftkvaliteten är god i Huddinge som helhet, både utifrån utsläpp av hälsoskadliga partiklar och kvävedioxid. Dessa ligger under gränsvärdet för i princip hela kommunen förutom i omedelbar närhet till de större vägarna som E4:an och Huddingevägen.

Utvecklingen för växthusgasutsläppen (enligt produktionsperspektivet) är positiv och utsläppen från de samordnade varutransporterna visade väldigt goda resultat med en minskning på 73% mellan 2014 och 2017. Nästa mätning sker först 2021. Flera av de långsiktiga målen kan nås. Detta förutsätter dock att kommunen jobbar aktivt mot dessa mål och följer de planer och strategier som är uppsatta.

Datum
2021-04-08Diarienummer
KS-2021/494.804

Kommunen har haft stora utmaningar med att nå upp till energieffektiviseringsmålet gällande kommunens egna lokaler (mål 11) och koldioxidutsläppen från kommunens tjänsteresor (mål 13). Dessa två områden är prioriterade med tanke på deras klimatpåverkan och att de ligger inom kommunens rådighet då de kopplar till kommunens lokaler och kommunens tjänsteresor.

Större ansträngningar behöver göras för att nå målen. Ett sätt att nå målet är att i en snabbare takt byta ut kommunens fordonsflotta till en fossiloberoende. Vidare behöver de förvaltningar som flyger se över behovet av sådana resor och i större utsträckning använda sig av mer hållbara färdmedel. Ett annat sätt att minska flygresorna är att se över om dessa kan ersätta till digitala möten.

För **temaområdet Vatten** är måluppfyllelsen ej godtagbar då flertalet av målen ej är uppnådda eller svåra att uppnå. Tre mål kan uppnås (mål 20, 21 och 26) dessa mål har en målperiod som sträcker sig längre än 2020. Sex mål (mål 17, 18, 19, 22, 24 och 25) är ej uppnådda. Mål 23 har inget vedertaget mått kopplat till sig och anses därmed vara svårbedömt.

Övergödning är det största problemet i Huddinges sjöar och vattendrag som framförallt orsakas av höga fosforhalter. Hälften av sjöarna uppfyller inte miljökvalitetsnormen för god ekologisk status. Likt i många andra kommuner finns stora utmaningar i att uppfylla miljökvalitetsnormen för god kemisk status för sjöarna. För sjöar och vattendrag ska miljökvalitetsnormer och god vattenstatus uppnås senast 2021 eller 2027. Det finns en inneboende tröghet i mark- och vattensystem som gör att det tar tid innan genomförda åtgärder får avsedd effekt på vattenstatusen och risken är stor att detta inte kommer att uppnås.

Utvecklingen är positiv med till exempel minskat näringsläckage från jordbruket, återskapade våtmarker och återskapade vattenmiljöer. Flertalet åtgärder har gjorts i naturreservaten under 2020 i syfte att återfå den våtmarkskvalitet som landskapet en gång hade. Åtgärderna bidrar till ökad biologisk mångfald och lagrar samtidigt växthusgaser, dock behöver takten ökas på antalet åtgärder som görs de kommande åren för att god vattenstatus skall uppnås.

Trehörningen har flera år i rad haft mycket höga halter av fosfor. Tänkbara orsaker är ny bebyggelse och trasiga/läckande ledningsnät. Trehörningen genomgick en aluminiumfällning under augusti-september 2020, vilket förväntas innebära en minskad intern fosforbelastning, men provtagningen skedde innan sjön behandlades. Resultat från detta ses därför först nästa år.

Orlången genomgick aluminiumfällning i augusti-september 2019. Den uppmätta totalfosforhalten på provpunkten var 20 mikrogram fosfor/l vatten 2020 jämfört med 78 mikrogram fosfor/l vatten 2019.

Ett lokalt åtgärdsprogram för Långsjön och Magelungen har tagits fram och för Drevviken håller ett på att tas fram i samarbete med bland andra Stockholms stad och Stockholm Vatten och Avfall AB. När åtgärderna i respektive program genomförs kommer det att leda till att fosforhalterna minskas. Tidsmässigt kommer genomförandet ta längre tid än att resultat syns i etappmålet för 2021.

Datum
2021-04-08Diarienummer
KS-2021/494.804

För **Temaområdet Biologiskt mångfald och friluftsliv** är måluppfyllelsen god. Tre mål (mål 28, 29 och 31) är uppnådda. Tre mål kan uppnås (mål 32, 33 och 35) dessa mål har en målperiod som sträcker sig längre än 2020. Mål 27 och 30 är delvis uppnådda. Mål 34 anses vara svåruppnått på grund av kommunens läge i storstadsområde, dock skyddas de tysta platserna till exempel Paradisets naturreservat.

Utvecklingen är fortsatt positiv och även 2020 utsågs Huddinge kommun till bästa friluftskommun i Stockholms län enligt Naturvårdsverket årliga undersökning. Måluppfyllelsen är god för ängsmarker, våtmarksbetesmarker och eklandskapet. Arealer och skötsel av dessa marker hålls på en hög nivå, som ger goda förutsättningar för en ökad biologisk mångfald. För att upprätthålla måluppfyllelsen behöver kommunen fortsätta arbeta på ett strategiskt och strukturerat sätt för att bevara grönstrukturen och den biologiska mångfalden.

För **temaområdet Markanvändning och samhällsplanering** är måluppfyllelsen godtagbar dock är det många mål som saknar uppdaterade data, beroende dels på att kommunen är beroende av tredje part för att få in siffror, dels på att en del av mätten mäts vart femte år och nästa mätperiod är längre fram, dels beror det på att det saknas vedertagna mått för vissa av målen. Merparten av målen har därför samma måluppfyllelse som 2019. Fjorton mål har god måluppfyllelse. Fyra mål (mål 40, 41, 43 och 58) har delvis uppnåtts. Två mål (mål 47 och 49) har inte uppnåtts eller anses svåra att uppnå. Sju mål (mål, 36, 37, 51, 57, 60, 61 och 62) anses svårbedömda. En del av målen som kan uppnås är långsiktiga och sträcker sig till 2024 eller 2030 varför de har fått statusen att de kan uppnås även om de inte har uppdaterade siffror för 2020.

Huddinge kommer framöver att bedriva många och stora samhällsbyggnadsprojekt och detta behöver göras på ett hållbart sätt. Det blir viktigt i det reviderade miljöprogrammet att formulera kärnfulla mål kopplat både till ekosystemtjänster och till koldioxidutsläpp vid exploatering och entreprenadsprojekt. Kommunen bör se över möjligheterna att i större utsträckning premiera klimatsmarta alternativ vid upphandling av entreprenadprojekt.

För **temaområdet Gifter i miljön** är måluppfyllelsen ej godtagbar. Tre mål (mål 64, 74 och 80) är uppnådda. Två mål (mål 66 och 79) har goda förutsättningar att uppnås inom programperioden. Två mål (mål 63 och 71) har delvis uppnåtts. Åtta mål (mål 67, 68, 69, 70, 73, 76, 77 och 78) är antingen ej uppnådda eller anses svåruppnådda. Inga uppdaterade siffror för finns för tre av målen (mål 65, 72 och 75), dessa mål anses därmed svårbedömda.

Positivt inom temaområdet Giftfri miljö är att halten av tungmetaller i avloppsslam är fortsatt under gränsvärden och att arbete med att öka andelen miljömärkta varor i kommunala verksamheter ökar.

För en del av målen som inte är uppnådda handlar det om ett absolut tal som ska nås, det kan till exempel handla om att alla kommunala verksamheter ska källsortera förpackningar och tidningar samt matavfall. Ca 80–92 % av kommunen verksamheter källsorterar, vilket är en positiv utveckling men målet är

Datum
2021-04-08Diarienummer
KS-2021/494.804

satt till 100 % och de sista procentenheterna är oftast de svåraste att nå. För fastighetsnära insamling har det skett en positiv utvecklingen där nästan dubbelt så många enbostadshus har fastighetsnära insamling jämfört med 2019 dock är det långt kvar till målet om 60 %. Arbetet med att fasa ut skadliga kemikalier i verksamheterna enligt Handlingsplanen Gifter i miljön är påbörjad hos alla förvaltningar där en prioriteringslista har gjorts, dock går arbetet långsamt och måste intensifieras om målet ska kunna uppnås.

Andelen ekologiska livsmedel går fortsatt nedåt och en anledning till det kan vara att det inte finns något konkret mål att förhålla sig till vilket ger otydliga signaler när verksamheterna antar mål i sina verksamhetsplaner.

På detta område har kommunen många utmaningar kvar och större ansträngningar behöver göras för att vara i fas med uppsatta mål.

För **Temaområdet Informera och engagera** är måluppfyllelsen godtagbar. Två mål (mål 85 och 86) är uppnådda. Mål 82 och 84 har goda förutsättningar att uppnås och mål 83 har delvis uppnåtts. 3 mål (mål 87, 88 och 89) är ej uppnådda. Mål 81 har inga uppdaterade data och ses som svårbedömt.

Inom temaområdet Informera och engagera jobbar kommunen aktivt med att nå ut till invånare med information. 2020 har varit ett år fyllt av social distansering och de publika arrangemang som Energi- och klimatrådgivarna hade planerat för året ställdes dessvärre in, dock arrangerades flera webinarier istället.

Coronaanpassade naturguidningar har utförts i Huddinges natur under året.

Under året har arbete med att ta fram en webbaserad grundläggande miljöutbildning kommit igång och till våren 2021 är det tänkt att miljöutbildningen ska lanseras för kommunens förtroendevalda och anställda.

Antal miljöcertifierade skolor och förskolor ligger på fortsatt låg nivå, dock medverkar kommunen till en hållbar samhällsutveckling genom att stötta utgivandet av Natur & miljöboken som delas ut till elever i åk 4–6 på kommunens skolor. Natur & miljöboken är en tredelad läromedelsserie. Varje steg är anpassat för kursplanen och kunskapsnivån för respektive årskurs och utgör tillsammans en heltäckande miljöutbildning för eleverna.

Klimat och stadsmiljönämndens synpunkter

Huddinge kommun har fortfarande många mål som är långt ifrån att uppnås. Kommunen måste som helhet arbeta mer intensivt med miljö- och klimatfrågorna för att klara målen. Miljöarbete är en helhet där de olika områdena är lika viktiga och går inte att ställa mot varandra. Förvaltningen ser ändå att särskilt fokus behöver läggas de kommande åren på att uppnå god vattenstatus, uppnå klimatmålen för energianvändning i kommunens byggnader, minska kommunens utsläpp från tjänsteresor samt att uppnå målen relaterade till cirkularitet och ett hållbart resursutnyttjande.

Utöver miljöbokslutet genomför klimat- och stadsmiljönämnden under hela året en uppföljning av kommunens helägda fastighetsbolag och övriga nämnders miljöarbete, vilket i aggregerad form redovisas inom ramen för det ordinarie

Datum
2021-04-08Diarienummer
KS-2021/494.804

planerings- och uppföljningsarbetet. Dialog förs också för att tillgodose nämndernas och bolagens olika behov av stöd och hjälp för att nå målen i miljöprogrammet. Därtill bjuds ordförande för respektive nämnd och bolag en gång per år in till klimat- och stadsmiljönämndens sammanträde för att informera om sitt arbete utifrån målen i miljöprogrammet. Förvaltningen dokumenterar och analyserar denna information för att sedan vid nästkommande sammanträde återrapportera till klimat- och stadsmiljönämnden.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att klimat- och stadsmiljönämndens förslag till miljöbokslut för 2020 godkänns.

Ur ett hållbarhetsperspektiv är miljöprogrammet och uppföljning av detta ett av de verktyg som kommunen använder sig av i sitt hållbarhetsarbete.

Förslaget till beslut – att godkänna miljöbokslutet – innebär i sig inte att några särskilda överväganden utifrån barnkonventionen behöver göras.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Miljöbokslutet är en årlig uppföljning av miljöprogrammet, och själva redovisningen innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Miljöbokslut 2020
- Bilaga 2. Klimat- och stadsmiljönämndens beslut

Beslutet ska skickas till

Klimat- och stadsmiljönämnden